

ПАСПОРТ
Програми для кривдників
на території Михайлівської сільської ради
на 2024 - 2026 роки

1.	Ініціатор розроблення Програми	Михайлівська сільська рада
2.	Підстава	Закони України „Про місцеве самоврядування в Україні”, „Про запобігання та протидію домашньому насильству”, „Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”, „Про соціальні послуги”, постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658 „Про затвердження Порядку взаємодії суб’єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі”, наказ Міністерства соціальної політики України від 01.10.2018 № 1434 „Про затвердження Типової програми для кривдників”
3.	Розробник Програми	Відділ освіти, молоді, спорту, сім’ї, культури та охорони здоров’я виконавчого комітету Михайлівської сільської ради
4.	Співрозробники Програми	Комунальна установа „Центр надання соціальних послуг” сільської ради
5.	Відповідальний виконавець Програми	Комунальна установа „Центр надання соціальних послуг” сільської ради
6.	Учасники програми	Відділ освіти, молоді, спорту, сім’ї, культури та охорони здоров’я виконавчого комітету сільської ради, відділ соціального забезпечення виконавчого комітету сільської ради, Комунальна установа „Центр надання соціальних послуг” сільської ради, служба у справах дітей сільської ради
7.	Термін реалізації Програми	2024 – 2026 роки
8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми	Програма не потребує фінансування

ПРОГРАМА

для кривдників на території Михайлівської сільської ради на 2024 – 2026 роки

Останніми роками громадськість України все більше переймається проблемою домашнього насильства – одного з найболючіших соціальних явищ. В Україні та інших регіонах світу спостерігається значна різноманітність форм та способів знуцання в сім'ях. Домашнє насильство – форма насильства, що найбільш прихована, часто не усвідомлювана ані постраждалими, ані представниками влади та суспільства. Однак саме домашнє насильство породжує цілу низку негативних суспільних явищ.

Насильство існує у всіх соціальних групах, незалежно від рівня доходу, освіти, становища в суспільстві, класових, расових, культурних, релігійних, соціально-економічних аспектів.

Домашнє насильство є серйозним порушенням прав людини, що їх держава має відстоювати та захищати. Серед них – право на життя та фізичну недоторканість; право не бути об'єктом знуцань чи жорстокого нелюдського або принизливого поводження; право на свободу від дискримінації за ознакою статі; право на здоровий та безпечний розвиток тощо.

Хоча від домашнього насильства переважно страждають жінки, ця проблема не може розглядатися як суто жіноча. Проблема домашнього насильства повинна вирішуватися з огляду на її багатомірність, базуючись на реальній ситуації в країні. Громадськість і держава зобов'язані протидіяти домашньому насильству, вживаючи заходів для зміни поведінки кривдників, що його вчиняють. Це дуже важливо, адже у випадку розлучення з одними партнерами, кривдники продовжують жорстоке поводження в інших стосунках, з дітьми, близькими та соціальним оточенням. Крім того, від домашнього насильства страждають і самі кривдники, через брак любові та підтримки від своїх близьких та оточуючих.

Діти, які зазнавали фізичного насильства та приниження від близьких людей, обов'язком яких є захист їх прав, можуть надалі мати проблеми з довірою та безпечною прив'язаністю, що часто спричиняє появу психологічного дискомфорту й розладів у родинних стосунках, низьку самооцінку та складнощі соціального функціонування. Діти, до яких батьки застосовують фізичні покарання, з одного боку, є постраждалими, а з іншого – нерідко самі стають кривдниками. Незалежно від того, хто чинить домашнє насильство над дитиною, одним із руйнівних наслідків цих дій є формування у скривдженого жорстокості та прагнення помститися.

Україна є однією з небагатьох держав світу, в якій реалізуються програми, спрямовані на корекцію ненасильницької моделі поведінки для осіб, які вчиняють домашнє насильств. Робота з кривдниками становить невід'ємну частину діяльності уповноважених органів з протидії домашньому насильству, оскільки допомагає таким особам осмислити власну насильницьку поведінку, усвідомити її витоки та прояви та змінити свою поведінку. Довготривала корекція поведінки особи, яка вчинила домашнє насильство, не лише допомагатиме налагодити гармонійне життя в межах сім'ї, родини, а й

поліпшуватиме майбутнє дітей, які перестануть бути свідками домашнього насильства.

I. Загальні положення

1. Програма для кривдників на території Михайлівської сільської ради на 2024 – 2026 роки (далі – Програма) передбачає комплекс заходів за результатами оцінки ризиків, спрямованих на зміну насильницької поведінки кривдника, формування у нього нової, неагресивної моделі поведінки у приватних стосунках, відповідального ставлення до власних вчинків та їхніх наслідків, до виконання батьківських обов'язків, на викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків.

2. У Програмі терміни вживаються у значеннях, наведених у законах України „Про запобігання та протидію домашньому насильству”, „Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”, інших нормативно-правових актах.

3. Мета Програми – зміна насильницької поведінки кривдників, формування соціально прийнятних норм і гуманістичних цінностей.

4. Завданнями Програми є:

сприяння зміні насильницької поведінки кривдника;

сприяння засвоєнню кривдником моделі сімейного життя на засадах гендерної рівності, взаєморозуміння, взаємоповаги і дотримання прав усіх членів у родині, формування у кривдника конструктивної моделі поведінки у приватних стосунках;

сприяння оволодінню кривдником знаннями про основні норми законодавства в сфері запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі, а також про види відповідальності за його вчинення;

формування у кривдника відповідального ставлення до власної поведінки та її наслідків для себе та оточуючих;

сприяння розвитку у кривдника емоційного інтелекту та самосвідомості;

розвиток навичок кривдника до конструктивного безконфліктного спілкування, ефективної та ненасильницької комунікації;

розвиток здатності кривдника виявляти, аналізувати та усвідомлювати свої негативні думки, когнітивні фільтри, помилки, емоції, керувати ними, розуміти їх наслідки.

5. Відповідно до вимог статті 28 Закону України „Про запобігання та протидію домашньому насильству”:

організацію реалізації Програми забезпечує відділу освіти, молоді, спорту, сім'ї, культури та охорони здоров'я виконавчого комітету сільської ради;

виконання Програми, її проходження кривдниками забезпечує Комунальна установа „Центр надання соціальних послуг” сільської ради (далі – КУ ЦНСП).

Суб'єкти, відповідальні за виконання цієї Програми, можуть залучати до її виконання підприємства, установи, організації незалежно від форми

власності, громадські об'єднання, фізичних осіб - підприємців, а також фізичних осіб, які надають соціальні послуги (за їх згодою), відповідно до законодавства.

6. Цю Програму реалізують фахівці, які мають фахову вищу освіту (у тому числі психолог, психотерапевт, психіатр) та інші фахівці, які пройшли відповідне спеціалізоване навчання з проведення програм для кривдників, представляють суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі або залучені та проводять програму для кривдників на замовлення суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі, в порядку, передбаченому чинним законодавством.

7. Забезпечення підготовки фахівців, до компетенції яких належить питання запобігання та протидії домашньому насильству, у тому числі фахівців, які реалізують Програму, належить до повноважень структурних підрозділів Черкаської обласної державної адміністрації відповідно до частини першої статті 8 Закону України „Про запобігання та протидію домашньому насильству”.

8. Кривдника може бути направлено на проходження Програми на строк від трьох місяців до одного року у випадках, передбачених законодавством.

Також кривдник може брати участь у Програмі за власною ініціативою на добровільній основі.

9. Заходи з організації та забезпечення проходження цієї Програми кривдниками проводяться на підставі інформації, отриманої відповідно до законодавства від суду, уповноваженого підрозділу органу Національної поліції України.

10. У разі неприбуття кривдника для проходження цієї Програми або ухилення від її проходження без поважних причин суб'єкти, відповідальні за її виконання, повідомляють про це письмово протягом трьох робочих днів уповноважений підрозділ органу Національної поліції для вжиття відповідних заходів.

11. У Програмі може взяти участь особа, яка належить до групи ризику щодо вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі, за власною ініціативою на добровільній основі.

II. Методологічні засади

1. Програму розроблено на засадах когнітивно-поведінкової терапії. Такий підхід широко застосовується в роботі з цільовою групою, він дає змогу не тільки корегувати поведінку особи, яка вчинила домашнє насильство, а й формувати в неї гуманістичні цінності.

2. Когнітивні методики спрямовані на досягнення довгострокових і тривалих позитивних результатів через зміну переконань особи, мотивів поведінки, розв'язання її психосоціальних проблем.

3. Робота із кривдником спрямовується на зміну дезадаптивних переконань особи, корекцію когнітивних помилок, зміну дисфункціональної

поведінки завдяки усвідомленню особою впливу думок на емоції та поведінку людини, через розвиток здатності людини виявляти та усвідомлювати свої негативні автоматичні думки, керувати ними, розуміти їх наслідки, виявляти свої когнітивні помилки і долати їх.

4. Програмою передбачається комплексний підхід до проведення корекційної роботи з особами, які вчинили домашнє насильство або належать до групи ризику щодо його вчинення.

Характеристика Програми:

цільова група – кривдники та особи, які належать до групи ризику щодо його вчинення;

кількість діагностичних занять - 4;

кількість індивідуальних занять - 20;

кількість групових занять - 9;

Форми роботи та тривалість Програми:

діагностування - тривалість - 6 сесій по 1 год. або 3 сесії по 2 год.; до проведення діагностики залучаються лікарі-психіатри / лікарі-наркологи (за згодою); вторинна діагностика за результатами проходження Програми - 2 сесії по 1 год. або 1 сесія тривалістю 2 год.;

індивідуальна робота - тривалість - 19 сесій по 1 год. (максимум 2 год. на тиждень); до індивідуальної роботи входять мотиваційні бесіди - 2 сесії тривалістю по 1 год.;

групова робота - загальна тривалість - 18 сесій по 1 год. 30 хв. (максимум 3 год. на тиждень) із перервою між сесіями - 10 хв.; за відсутності можливості проводити довготривалі заняття кожна сесія може проводитися під час окремої зустрічі;

змішаний варіант роботи - 1 сесія індивідуальної роботи тривалістю 1 год. та 1 сесія групової роботи тривалістю 1,5 год. (максимум 2,5 год. на тиждень);

тривалість індивідуального заняття для кривдника - 1 година;

періодичність - не рідше ніж один раз на тиждень.

5. Фахівці, які реалізують Програму, повинні керуватися такими принципами:

конфіденційності та захисту персональних даних відповідно до вимог Закону України „Про захист персональних даних” цей принцип полягає в гарантуванні збереження особистої інформації та нерозголошення конфіденційної інформації без згоди особи;

дотримання прав та свобод людини, що полягає у наданні допомоги кривднику;

недопущення дискримінації, що полягає в тому, що кривдник має право на отримання послуг незалежно від статі, віку, віросповідання, національної приналежності, соціального статусу тощо;

компетентності та професіоналізму, що полягає в застосуванні спеціальних знань з питань запобігання домашньому насильству;

комплексності, що полягає у поєднанні різних форм і методів роботи у межах проведення корекційних програм для кривдників з урахуванням віку, статі, індивідуальних особливостей кривдника та вчинених форм домашнього насильства або насильства за ознакою статі.

III. Проходження Програми

1. В основу Програми покладено принцип комплексності, що полягає в поєднанні діагностичного, мотиваційного та корекційного блоків (останній передбачає індивідуальну та групову форми роботи).

2. Проходження Програми розпочинається діагностуванням особи, яка вчинила домашнє насильство або належить до групи ризику щодо його вчинення, у тому числі діагностуванням причин агресивної та насильницької поведінки кривдника:

1) діагностичний блок містить алгоритм проведення діагностики причин насильницьких проявів, агресивної поведінки та підсумкової діагностики результативності проходження програми;

2) мотиваційне консультування спрямоване на визначення та підвищення рівня мотивації для участі у груповій роботі в межах Програми, формування або підвищення мотивації для зміни насильницької, агресивної поведінки;

3) корекційний блок передбачає індивідуальну та групову форми роботи.

3. Програма передбачає застосування широкого спектра різних форм, методів і технік роботи з метою якісного засвоєння інформації та відпрацювання необхідних навичок, використання на практиці отриманих знань і вмінь.

4. Теми Програми (як індивідуальних, так і групових занять) висвітлюють питання, спрямовані на розвиток особистості, мотивацію до активної участі в процесі планування подальшого життя, оволодіння навичками безконфліктного спілкування, ефективної комунікації тощо.

5. Проходження Програми для мешканців Михайлівської територіальної громади є безоплатною.

IV. Тематичний план Програми кривдників

1. Розподіл часу за блоками і темами здійснюється відповідно до додатку 1 до Програми.

2. Схема роботи із кривдником визначається індивідуально з урахуванням індивідуальних потреб особи (в тому числі віку, стану здоров'я, статі) та особливостей, визначених за результатами діагностики.

3. Відповідний алгоритм роботи з особою наведено у додатку 2 до Програми.

4. Після завершення занять діагностичного та мотиваційного блоків розпочинається індивідуальна та/або групова робота.

5. Після завершення індивідуальної та/або групової роботи проводиться вторинна діагностика за результатами проходження Програми.

6. Знання та навички, яких має набути особа за результатами проходження Програми:

1) знання:

понять „наси́льство”, „домашнє наси́льство” та „наси́льство за ознакою статі”;

можливих наслідків домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі;

відповідальності за вчинення домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі;

проявів поведінки, які належать до домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, агресії, жорстокого поводження;

факторів впливу на розвиток агресивної поведінки;

причин виникнення конфліктів, методів аналізу конфліктних ситуацій, шляхів їх розв’язання та визначення власної ролі у їх вирішенні;

форм запобігання конфліктним ситуаціям;

впливу гендерних стереотипів щодо соціальних ролей жінки і чоловіка на міжособистісні стосунки;

2) навички:

визначати незадоволені власні потреби, які викликають агресію та прояви гніву, та шляхи задоволення потреб ненасильницькими засобами;

розпізнавати спускові механізми вияву агресії та усвідомлювати власні почуття й почуття інших людей у ситуації конфлікту;

контролювати прояви гніву та агресії щодо інших людей;

аналізувати власні дії в ситуації домашнього насильства, насильства за ознакою статі та визначати свої власні можливості на шляху до життя без насильства;

розуміти свої власні кордони та кордони інших людей (фізичні та психологічні межі, які визначають діапазон і силу власних дій, а також сприйнятливість до дій навколишнього середовища);

будувати безконфліктне спілкування, ефективну комунікацію із членами сім’ї та оточенням на основі взаєморозуміння і взаємоповаги;

визначати перспективні цілі та формувати життєві плани, реалізовувати власні плани соціально прийнятним шляхом.

V. Очікувані результати

1. Виконання Програми дасть змогу знизити рівень домашнього насильства, насильства за ознакою статі та забезпечити захист прав постраждалих осіб через удосконалення системи запобігання та протидії такому насильству, удосконалення відповідної нормативно-правової бази, запровадження дієвого механізму взаємодії суб’єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.

2. За результатами Програми буде забезпечено:

зростання довіри громадян до суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, подолання психологічних та інших бар'єрів у прийнятті та реалізації рішень щодо звернення до цих суб'єктів з приводу такого насильства;

доступність і якість надання необхідних соціальних послуг особам, постраждалим від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, у тому числі дітям, людям похилого віку, особам з інвалідністю, громадянам, що належать до інших вразливих груп, у загальних і спеціалізованих службах підтримки постраждалих осіб, визначених Законом України „Про запобігання та протидію домашньому насильству”;

спеціальну підготовку фахівців з числа суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі, що забезпечуватиме підвищення якості надання відповідної допомоги;

підвищення рівня обізнаності населення з питань запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі, подолання негативних стереотипів і формування нетерпимого ставлення до ненасильницької моделі поведінки, посилення ролі чоловіків у протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі.

Начальник відділу освіти, молоді, спорту,
сім'ї, культури та охорони здоров'я
виконкому сільської ради

Іван ГЛАГОЛА

**РОЗПОДІЛ ЧАСУ
за модулями і темами**

№ з/п	Назва блоку, теми	Кількість годин	
		Індивідуальна робота	Групова робота
Блок 1	Зміст і методи діагностики психоемоційного стану осіб, які вчинили насильство або належать до групи ризику щодо його вчинення	6 год.	
Частина 1	Діагностичні методики, що застосовуються до початку корекційної роботи.	2 год.	
	Проведення психодіагностики. Карта первинного психологічного обстеження особи, яка вчинила домашнє насильство або належить до групи ризику щодо його вчинення. Методика діагностики схильності особи до конфліктної поведінки		
Частина 2	Діагностичні методики, що застосовуються в процесі індивідуальної корекційної роботи	2 год.	
	Проведення психодіагностики. Методики визначення наявності травм розвитку особи, що вчинила домашнє насильство		
Частина 3	Проективні методики, рекомендовані для роботи з кривдниками	2 год.	
Блок 2	Технологія проведення мотиваційної бесіди з особами, які вчинили домашнє насильство або належать до групи ризику щодо його вчинення	2 год.	
	Перший етап мотиваційної бесіди / інтерв'ювання	1 год.	
	Другий етап мотиваційної бесіди / інтерв'ювання	1 год.	
Блок 3	Програма та зміст індивідуальної корекційної роботи з особами, які вчинили домашнє насильство або належать до групи ризику щодо його вчинення	19 год.	
Тема 1	Прояви агресивності та особиста відповідальність за власні слова й вчинки. Психоедукація щодо психологічних засад корекційної роботи. Дослідження індивідуальних чинників (історія дитинства, індивідуальний досвід, сформовані деструктивні переконання тощо) патернів насильницької поведінки (одне заняття) (одне заняття)	1 год.	

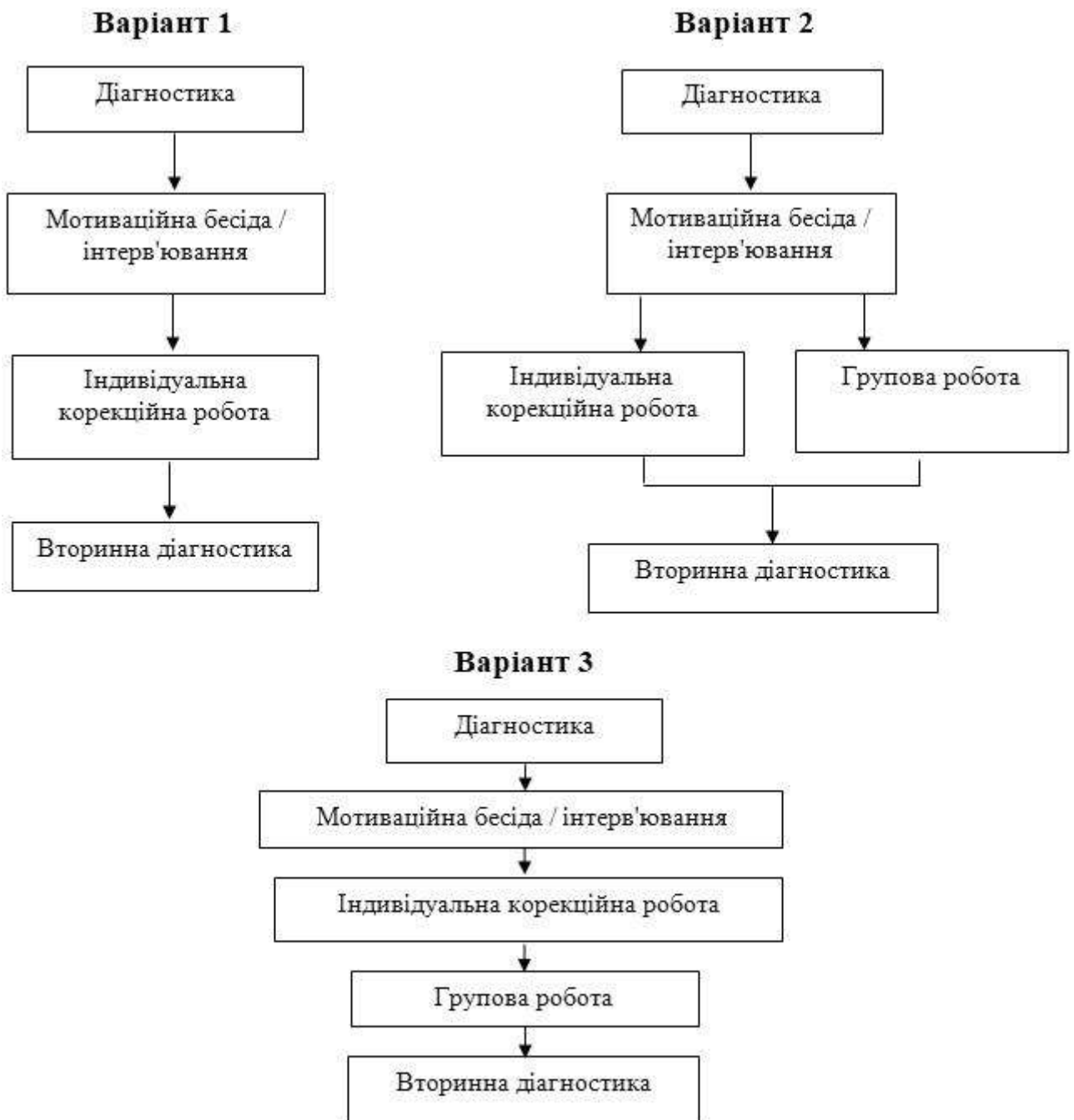
Тема 2	Емоційна рівновага. Розвиток емоційного інтелекту. Усвідомлення власних емоцій і почуттів (два заняття)	2 год.	
Тема 3	Усвідомлення почуттів. Когнітивна робота. Мотиви поведінки. Усвідомлення взаємозв'язку думок, емоцій і поведінки. Робота з деструктивними переконаннями (два заняття)	2 год.	
Тема 4	Керування почуттям гніву та самоагресією. Ціннісна сфера особистості кривдника (одне заняття)	1 год.	
Тема 5	Формування навичок самоконтролю і саморегуляції. Поведінкова робота. Аналіз дисфункційної поведінки (два заняття)	2 год.	
Тема 6	Усвідомлення власних особистісних меж для конструктивного спілкування. Моделювання адаптивної поведінки. Формування здатності задоволення потреб в асертивний спосіб (два заняття)	2 год.	
Тема 7	Подолання страхів. Формування навичок аналізу автоматичних думок (одне заняття)	1 год.	
Тема 8	Усвідомлення власних потреб і пошук способів їх задоволення. Формування навичок самоконтролю емоційних проявів (два заняття)	2 год.	
Тема 9	Конструктивне розв'язання конфліктів. Формування навичок аналізу соціальної ситуації. Усвідомлення власних кордонів та кордонів інших людей (одне заняття)	1 год.	
Тема 10	Партнерська взаємодія. Моделювання взаємозв'язку думок, емоцій і поведінки (одне заняття)	1 год.	
Тема 11	Розвиток навичок спілкування. Формування навичок конструктивного спілкування (одне заняття)	1 год.	
Тема 12	Усвідомлення системи моральних цінностей. Формування навичок ефективної комунікації (одне заняття)	1 год.	
Тема 13	Профілактика булінгу, домагань в колективі (два заняття)	2 год.	
Блок 4	Програма та зміст групової корекційної роботи з особами, які вчинили насильство або належать до групи ризику щодо його вчинення	27 год.	
Тема 1	Вступ до Програми для кривдників. Знайомство. Напрацювання правил роботи групи (одне заняття)		3 год.
Тема 2	Установлення індивідуальних цілей та побудова перспективних планів щодо подолання агресивності (одне заняття)		3 год.
Тема 3	Механізми формування агресивної поведінки: які вони, як їх розпізнати та зупинити (одне заняття)		3 год.

Тема 4	Сутність понять „наси́льство”, „наси́льство за ознакою статі” та „домашнє наси́льство”. Види наси́льства та дії, які слід вважати наси́льством. Цикл наси́льства. Наслі́дки наси́льства (одне заняття)		3 год.
Тема 5	Відпрацювання навичок контролю гніву та агресії. Формування навичок самоконтролю агресивних патернів поведінки. Планування та реалізація поведінкових патернів адаптивних переконань (одне заняття)		3 год.
Тема 6	Ефективна комунікація як дієвий спосіб вирішення конфліктної ситуації (два заняття)		6 год.
Тема 7	Формування цілей і перспективних життєвих планів. Консультаційні заходи щодо підвищення мотиваційного потенціалу (одне заняття)		3 год.
Тема 8	Підведення підсумків участі у Програмі для кривдників. Опитування або тестування з метою оцінювання знань та навичок (одне заняття).		3 год.
Блок 5	Вторинна діагностика за результатами проходження Програми. Складання плану запобігання рецидиву насильницької поведінки	2 год.	
Підсумок		29 год.	27 год.

Начальник відділу освіти, молоді, спорту,
сім'ї, культури та охорони здоров'я
виконкому сільської ради

Іван ГЛАГОЛА

СХЕМИ РОБОТИ
з особою в межах Програми для кривдників
на території Михайлівської сільської ради на 2024 – 2026 роки

Начальник відділу освіти, молоді, спорту,
сім'ї, культури та охорони здоров'я
виконкому сільської ради

Іван ГЛАГОЛА